

LATÁK ISTVÁN HÁTRAHAGYOTT MŰVEI

SZÉLVÉSZBEN

A sűrűsödő szárnyas szálbe kapok
Virág léggömbök szétezakednek
Címtáblák repülnek és ablakok
Mégdagadt a lábuk a hidaknak

Holló rikolt hörgön az avaron
Vízbe fullad a nap szürke hegy alatt
Bivályok bögnék árván szélajon
Tükröt tördel sírva a sárpatak

Villám-madarak csaptak a homokra
Egy gépkocsi süvített hirtelen
Homályba tűnt a csillagok bokra
Piros láng gyulladt a könnyemen

Toronyokon a szélnek letört a szárnya
Odvak zúgtak és bezárt nagy kapuk
Hullott a por az erdőkre szállva
De a nagy szél már részegen aludt

Bukfencezik a hold úsznak a kertek
Hígul a lég már kihül az éj is
Füstfelhő és emlék nem ijesztget
A város a védelem helye mégis

KIS SÓHAJ

Tán ott jártál távol honán
ahol minden tiszta
fehér angyal nektárt kínál
őreg bornémisza

Sose jártál távol honán
ahol minden tiszta
fehér angyal halált kínál
őreg bornémisza

Távol honán árnyék oson
rejtve ami tiszta
tífos álom a vánkoston
őreg bornémisza

FEHÉR ÁRNYAK

*A várost almaszín köd takarja
Esőterhes felleg a házak fölött
Virág sír a kertekben elhagyatva
A folyón sárgalámpás hajó hörög*

*A fák állnak mint elítéltek sután
Fázó fájdalom a csörgő leveleken
Könnyfal mered a ködfolyosó után
S az utak végét már hiába keresem*

*A szerelem éje nappalba nem olvad
Hogy a napsugár léggömbjét kergesse
Vigasztaló kékség az űrben hol vagy
Csak holt iszony fehér árnyakká meredve*

*Olajszagú és nyers vízszagú partok
Vakság homokjaiban dermedő percek
Csikorgó kavicsok jajgatni akartok
Lépdelő talpakba jeges sebet vertek*

*Bepántolt ajtók és beszögezett kapuk
Hallgatnak és úszva tűnnek mogorván
Szürke sziklákon az útjelző kialudt
Kuvik szólal meg a halott vár tornyán.*

VÁD

Mennyi keserű sírnivaló volna, és mennyi duhaj nevetnivaló! S te csak ültél megindulás nélkül a szürke üvegtoronyban, és nem sirtál elég keservesen, s ha nevetheztél, nem nevetted igazán szívedből.

Hol maradt el a nagy megindultság fűszere a könnyeidből? Hol szikkadt el nevetésedből a tavasznyitó virágok jókedve?

Ha kibújtál néha színtelen figyelőtornyodból, még anyád halálba fakult arca sem tudott úgy a hantra döntené, hogy zokogásod másokat is tisztulásra vigyen.

Csukott, gőgös szájjal meredtél az elérhetetlen távolokba, s mint a zsírszódát ivott, csalódott szerelmes, csak nyelted a kikíváncozó sóhajokat, s a bánatot, mely fájdalom marta torkodat egy életen át ősz-

szeszoritotta. **Miért nem sikoltoztál ki a veszett szelekbe, ha véresre tépte volna is ajkaidat a még soha ki nem mondott szomorúság?!...**

Mertél volna egészen meghalni a fájnivalókért! De félig élve, pompás virágnak hamisítottad a kutyatejet, s még a csalánokat is csak azért irtottad szegényes kertecskédből, mert mérgeesen csipnek, s nem azért, mert a csodák virágainak helyén dudvásodnak...

Ha szerethetnél volna, sose nyúltál bátran illatos melléhez titkon vágyakozó nőknek! Pedig a kivirult szájuk egyszer talán csak feléd kacagott, s izgató nedűje parfümös verejtéküknek érted gyöngyözött megsápadó halántékukon.

Még apró gyermekedtől is eltakarékoskodtad sokszor a jó szavakat (hanyagságból, szégyenlősségből vagy önzésből?), s most már szánakozó, lekonyuló fejjel a kicsiny gyerekének osztogatnád a leglágabb simogatásodat, a leggyöngédebb szavaidat, de a virgonc gyerekek elhúzódnak tőled, érzik a szívedben fölhalmozódott jeges hideget, melyet az ő meleg kedvességük sem tud soha fölolvasztani.

Nem voltál soha igazán rossz, miért nem mertél kiméletlenül nagyon jó lenni?

Csak a közepes utacschkák szűk közén lépkedtél, így elkerülted a veszélyes keresztutakat. De sohasem jutottál el oda, hol mérföldeseket zuhannak vagy emelkednek a minden kicsinyességgel leszámoló!

Minek létezik az, aki sosem harapja össze a fogát végső elszárással, hogy többé nem méricskél, többé sohasem töpreng, hanem a legtőlsegesebb aranyárkányba kapaszkodva, fölébe emelkedik a szürke üvegtoronynak, ahol a kérkedő tehetetlenség fia! marcangolják magukat hangtalanul és reménytelenül?...

A SZÜRKE HOMOKMEZŐKÖN

A sötét vizek szelleme minden este eljön a hegyek alól. Ide siet a szürke homokmezőkre és sápadtra simogatja a virágokat.

Pedig micsoda virágok volnának ezek! A világos éjszakák kékségét is fölgyújtották, mint a rakéták, s égő színeikkel megcsúfolták a legszebb ékköveket.

A sötét vizek szellemének érintésétől most hervadoznak és jég-hideg, fáradt színekbe halványodnak az égő tüzes szerelmi virágok.

S a szürke homokmezők boldogtalan, beteg gumókat teremnek a lángoló virágok kihült szerelme helyén.

A gonosz hegyek alól jön a sötét vizek szelleme. Ott bujkál nappal a jégcsapos barlangokban, vak medúzák és világtalan angolnák kísérik a hideg patakokban. A fénytelen estében kigyósziszegésű szél követi a sötét vizek tébolyult szellemét. A sápadt, megüvegesedett

virágokat letördeli a szél a lihegve sóhajtó szürke mezőkön. A homokbuckák megínognak, vándorolni kíváncsoznak és bágyadt reggeleken nagy medvetestükkal betemetik a fonnyadt bogyókat és beteg gumókat, amelyek a boldogtalan virágok elhalt szerelméből fogantak.

Ijedt fehér holdvilágnál aztán a buckák úgy nyújtóznak, mint egy végtelen temető sírdomjai, virágtalan, lombtalan. Csak a sötét vizek szellemét kísérő kígyósziszegésű szél fésűli rajtuk mániákusan a hókristályként megcsillanó homokszemeket.

VANNAK NAPOK

Reggel lángoló vörös ég ölelte körül városunkat. A csipkézett felhők széle ciklámenszirmokra hasonlított.

Úde, tiszta lég lengette a hervadozó, színesedő faleveleket, a házak csinosan néztek ki a reggelbe.

Minden olyan könnyed, őszi boldogságot lehelő várakozással telt meg, s én mégis alig vánszorogva, fáradtan kúsztam ki meggyötört ágyamból.

Vasmerev tagokkal, üregében égő, kialvatlan szemmel, valami finom zenére szomjas tüllel téntferegtem ide-oda, míg unott ruháimat magamra huzgáltam.

A máskor vidító hideg mosdóvíz is mocsárszagú volt, mintha az esővizeskút fenekéről hozta volna föl az ügyetlenül alábukó vödör...

Ó, vannak napok, mikor alig tudsz valamit kezdeni magaddal. Az órák gyötrő lassúsággal másznak egymás után. Egyik munkából a másikba tántorogsz. Elvégzed valahogy, de a lelked, a lelked kimaardt belőle.

Befejezett, egész gondolatod alig akad. Életed törmelék-reményein botladozol, mint a bombaszétvert házak hulladékain botorkáló, társait kereső ember, akinek valami újat kell kezdenie, mert a régi kis ösvények szétestek inogva, és senki sem maradt meg mellette, aki tudná még, hogy ezelőtt mit akart...

Vannak napok, hogy szeretnél valami jóbarát kertjében megbújva nehéz vörös bort fölhajtani, és szeretnéd egyszer sírva rikoltani ifjúságod elfelejtett dalait...

Szeretnél elmenni valamerre. Napokig az avarban csatangolni, és az unott ismerősök arcát messze kerülve, ismeretlen emberek közömbös sorajban élvezni az illatos szüreti szeleket.

Szeretnél egy elhagyott, ódon kastély mélyén zenét fogni a rádióból, és kiírni mindent magadból, amit az abroncsos hétköznapok tárlukozó szíved mélyére szorítanak...